

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2258/2021
21.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Весне Станковић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Тијана Антонић, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 151/21 од 11.02.2021. године, у седници већа одржаној 21.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 151/21 од 11.02.2021. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду 151/21 од 11.02.2021. године одлучено је о жалби туженог и пресуда Вишег суда у Новом Саду П 102/2020 од 25.11.2020. године је потврђена у делу којим је обавезан тужени да исплати тужиоцима понаособ по 6.713.104,60 динара са законском затезном каматом од 25.11.2020. године до исплате, а у делу о трошковима поступка је преиначена, тако што је обавеза туженог да тужиоцима накнади трошкове поступка снижена са 480.795,00 динара на износ од 374.295,00 динара. Одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешно утврђеног чињеничног стања, битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11, 49/2013-УС, 74/2013-УС, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија туженог није основана.

При доношењу побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба Закона о парничном поступку, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП. Битна повреда из члана 374. став 2. тачка

12. ЗПП на коју се садржином ревизије указује није предвиђена као разлог због којег се ревизија може изјавити. Другостепени суд је прихватио чињенично стање утврђено првостепеном пресудом, као и примену материјалног права, и поступајући у складу са одредбама члана 396. став 1. и 2. ЗПП оценио битне жалбене наводе и навео разлоге које је узео у обзир по службеној дужности, у датом образложењу побијане пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су уписани као сувласници у по $\frac{1}{2}$ дела на кат.парц. .../... површине 11а 61м² и кат.парц. .../... површине 13а 75м². Сувласници су постали на основу решења Основног суда у Новом Саду Р1.72/18 од 05.06.2018.године. Поступак експропријације за ове парцеле није вођен, иако су парцеле ушле у састав новонасталих улица. И то, кат. парцела бр. .../... у састав улице ..., површином од 11а 53м² под јавном саобраћајном површином, што чини 99,3% њене укупне површине, док ограда на преосталом делу представља фактичку регулациону линију у улици. Кат.парц. .../... је целом површином у саставу улице ... као јавна саобраћајна површина. Обе парцеле тј. улице су инфраструктурно опремљене: имају водну, електроенергетску, телекомуникациону и гасну инфраструктуру и саобраћајну површину, од туцаничког застора (кат.парц. ... /... у ... улици), односно асфалтног застора (кат.парц. .../... у улици ...). Користи их неограничени број људи за јавни саобраћај, као улицу у насељеном месту. Према Плану генералне регулације бр. ... насељеног места Ветерник предметне парцеле се налазе у зони новог породичног становања. Тужиоцим накнада за парцеле приведене јавној намени није исплаћена, нити су на други начин обештећени. На основу вештачења је утврђено да тржишна вредност парцела према површини у којој су приведеној јавној намени износи укупно 13.426.208,00 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом члана 1. став 1. Протокола уз Европску конвенцију за заштиту људских права, члана 58. Устава Републике Србије, члана 2. став 1. тачка 2. и члана 12. Закона о јавним путевима, усвојили тужбени захтев и тужиоцима досудили накнаду за одузете парцеле у висини утврђеној према налазу и мишљењу судског вештака усаглашеном са извештајем пореске управе, а због повреде права на имовину.

Неосновано се у ревизији туженог истиче да је материјално право погрешно примењено.

Када земљиште бива Планским актом јединице локалне самоуправе одређено за улицу и тој намени је приведено, оно је постало средство у јавној својини. У овом случају, у јавној својини туженог Града Новог Сада, сходно члану 10. став 2. и став 7. Закона о јавној својини („Службени гласник Републике Србије“, број 72/11... 113/17), јер су улице јавно добро у општој употреби и у својини су јединице локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

Одредбом члана 58. Устава Републике Србије у ставу 1, зајемчено је мирно уживање имовине и других имовинских права стечених на основу закона. Ставом 2. истог члана прописано је да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне. Чланом 3. Закона о основама својинскоправних односа ставом 1. прописано је право власника да своју ствар држи, да је користи и да њоме располаже у границама одређеним законом. Свако је дужан да се уздржава од повреде права својине другог лица, прописује став 2. наведеног члана.

Фактичко заузимање парцела ради изградње улица представља правни основ за остваривање права на новчану накнаду која не може бити нижа од тржишне, исто као и да је спроведен поступак експропријације, односно изузимања земљишта из поседа, који је у овом случају изостао пропустом надлежног органа туженог. Наведено следи из цитиране одредбе члана 58. став 2. Устава Републике Србије и праксе у примени члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију о људским правима, засноване на ставу Европског суда за људска права да се код сваког одузимања имовине у јавном интересу мора постићи равнотежа између захтева општег интереса и права појединца на њено уживање, да одсуство накнаде или неодговарајућа накнада код експропријације редовно представља несразмерно мешање државе, односно да ако се појединцу за одузету непокретност не плати никаква накнада, повреда права на мирно уживање имовине постоји све до оног момента када дође до успостављања равнотеже интереса, исплатом адекватне накнаде.

Тужиоци су фактички лишени права својине, са свим атрибутима из члана 3. Закона о основама својинскоправних односа, и нису дужни да трпе штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији, које би било основ за исплату новчане накнаде. Право на накнаду за фактички експроприсане непокретности не застарева. Зато, чињенице о времену формирања улица не уживају стварни значај. Право на накнаду се остварује у пуном обиму, у висини тржишне вредности земљишта које је ушло у састав улица, на терет туженог као обвезника плаћања, који у спроведеном поступку није доказао да је својим улагањем допринео увећању вредности земљишта и за који конкретно износ.

Врховни касациони суд је оценио да је побијана пресуда донета у складу са наведеним стандардима заштите права и заснована је на одговарајућим правним разлозима, те да ревизија није основана у наводима о погрешној примени материјалног права.

У ревизији су изнети наводи о непотпуно утврђеном чињеничном стању и примедбе на оцену доказа, а тиме се у суштини оспорава утврђено чињенично стање, што не представља дозвољен разлог због којег се ревизија може изјавити, насупрот прописаног у члану 407. став 2. ЗПП. Такви наводи се не разматрају у ревизијском поступку.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Марина Милановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић